

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 238/08-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. októbra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti K. M., R., zastúpenej advokátkou JUDr. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 973/1990, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 973/1990 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 973/1990 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. K. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk [slovom stopäťdesiat'tisíc slovenských korún (4 979,09 EUR)], ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý uhradiť K. M. trovy konania v sume 8 011,08 Sk [slovom osemtisícjedenásť slovenských korún a osem halierov (265,99 EUR)] na účet jej právnej zástupkyne JUDr. M. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 238/08 z 1. augusta 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 973/1990 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území R.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

V sťažnosti sa sťažovateľka okrem toho, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu v jej právnej veci bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, domáhala toho, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprS/256/08 doručeným ústavnému súdu 25. augusta 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Z prehľadu úkonov a vyjadrenia konajúcej sudkyne je zrejmé, akým spôsobom prebiehalo toto konanie. Po podaní návrhu v r. 1990 súd vo veci riadne konal, o čom svedčia uskutočnené úkony a pojednávania. Konanie prebiehalo bez zbytočných prietáhov približne do r. 1998. Následne, v dôsledku viacerých zmien konajúcich sudcov, došlo k zdržaniu pri vybavovaní tejto veci. K zdržaniu však prispeli aj samotní účastníci vrátane sťažovateľky, nakoľko navrhovateľka bola viackrát vyzývaná na úpravu okruhu účastníkov. V priebehu súdneho konania okrem toho došlo k viacerým úmrtiam účastníkov a bolo potrebné upresňovať okruh účastníkov o dedičov po zomrelých pôvodných účastníkoch. Bolo preto potrebné vykonať šetrenie ohľadom prebiehajúcich dedičských konaní. Konanie sťažovala aj skutočnosť, že jedno dedičské konanie prebiehalo v Českej republike na Okresnom súde R. V súčasnej dobe vo veci prebiehajú úkony smerujúce k príprave pojednávania. Bolo vydané uznesenie o odstránení vád podania a opätovne sa zisťujú údaje o účastníkoch konania. Dedičský spis po A. M. bol súdu doručený až 20. 5. 2008. Na

žiadosť právnej zástupkyne navrhovateľky je predĺžená lehota na úpravu návrhu do 30. 11. 2008. Aj v tomto období však súd vo veci koná, žiada o zaslanie úmrtných listov a vykonáva ďalšie šetrenie ohľadom prebiehajúcich dedičských konaní. Z výzvy zo dňa 8. 7. 2008 (č. l. 242) je zrejmé, že v poslednom období došlo k úmrtiu štyroch odporcov, čo značne sťažuje postup v konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti možno podanú ústavnú sťažnosť vyhodnotiť ako čiastočne dôvodnú. V konaní došlo k určitému zdržaniu, ktoré bolo spôsobené predovšetkým zmenami v osobách konajúcich sudcov. Pri posudzovaní dĺžky konania treba zohľadniť aj skutočnosť, že v priebehu súdneho konania došlo k úmrtiu viacerých účastníkov, čo sťažuje postup v konaní. Nemožno sa stotožniť s vyjadrením právnej zástupkyne sťažovateľky, že vo veci sa trinásť rokov nekoná. Z prehľadu úkonov je zrejmé, že vo veci sa aj od posledného pojednávania, ktoré sa uskutočnilo v r. 1995, konalo a uskutočňovali sa úkony nevyhnutné na rozhodnutie vo veci. K dĺžke súdneho konania do istej miery prispeli aj navrhovatelia, nakoľko zo strany súdu museli byť uskutočnené viaceré výzvy na upresnenie okruhu účastníkov, resp. na upresnenie podaného návrhu. Aj v súčasnej dobe bola vo veci predĺžená lehota stanovená právnej zástupkyne navrhovateľky na úpravu návrhu. K dĺžke tohto súdneho konania teda svojím postupom prispela aj samotná sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa. V podanej ústavnej sťažnosti žiada sťažovateľka priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 500.000,- Sk. Výšku tejto nemajetkovej ujmy pritom nijakým spôsobom bližšie neodôvodňuje a neuvádza, na základe akých skutočností by práve takáto výška nemajetkovej ujmy mala byť primeraná. Odôvodnenie výšky je len všeobecné, bez uvedenia konkrétnych skutočností, ktoré by mali mať vplyv na takúto neúmerne vysokú výšku nemajetkovej ujmy. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 973/1990 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Konanie začalo 22. októbra 1990, keď bol okresnému súdu doručený návrh, ktorým sa sťažovateľka domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území R. pôvodne proti sedemnástim odporcom.

Po vykonaní viacerých prípravných úkonov (zisťovanie pobytu účastníkov konania, predloženie výpisov z evidencie nehnuteľností) okresný súd 6. augusta 1991 nariadil termín pojednávania na 22. august 1991. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ohliadky na mieste samom.

Zo zápisnice okresného súdu z ohliadky uskutočnenej 26. septembra 1991 vyplýva, že napriek doručenému predvolaniu sa nedostavil súdny znalec z odboru geodézie a kartografie a že na mieste boli vypočutí štyria účastníci konania.

Uznesením z 18. novembra 1991 okresný súd ustanovil súdneho znalca z odboru geodézie a kartografie a poveril ho vypracovaním znaleckého posudku v lehote 28 dní, znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok 29. februára 1992.

Pojednávanie uskutočnené 25. marca 1992 okresný súd odročil na neurčito za účelom *„požiadania súdneho znalca o vyjadrenie k pripomienkam vzneseným voči znaleckému posudku“*.

Okresný súd 1. apríla 1992 žiadal a následne 21. apríla 1992 urgoval predloženie výpisu z pozemnoknižnej vložky a 6. júna 1994 nariadil termín pojednávania na 20. júl 1994. Toto pojednávanie bolo odročené za účelom nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania znalcom z odboru geodézie a kartografie, ktoré bolo realizované uznesením z 20. júla 1994. Požadovaný znalecký posudok súdny znalec predložil okresnému súdu 15. augusta 1994.

Pojednávanie nariadené na 24. február 1995 bolo odročené na neurčito *„za účelom vyčkania právoplatnosti dedičského konania D 652/94“*.

V období od 15. decembra 1995 do 27. júna 1996 okresný súd realizoval úkony spojené so zisťovaním pobytu účastníkov konania a 21. apríla 1997 predvolal na výsluch odporkyňu v 1. rade.

Výzvou zo 17. februára 1998 a ďalšími nadväzujúcimi výzvami z 13. novembra 2001, 11. februára 2002, 14. marca 2005 a 27. marca 2007 okresný súd pod hrozbou zastavenia konania žiadal právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby bol upravený okruh pasívne legitimovaných účastníkov konania vzhľadom to, že medzičasom došlo k úmrtiu odporcov Š. D. a A. M.

Dňa 10. apríla 2007 bola okresnému súdu doručená kópia uznesenia Okresného súdu R., Česká republika, o zastavení dedičského konania po zosnulej A. M. z dôvodu nemajetnosti.

Okresný súd uznesením zo 6. mája 2008 vyzval sťažovateľku, aby v lehote 30 dní od jeho doručenia odstránila nedostatky návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z 8. októbra 1990 pod hrozbou odmietnutia podania v súlade s § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Podaním doručeným okresnému súdu 27. mája 2008 sťažovateľka požiadala o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov uvedeného návrhu, ktorú okresný súd uznesením zo 7. júla 2008 predĺžil do 30. novembra 2008.

Okresný súd prípisom z 8. júla 2008 požiadal Obecný úrad R. o zaslanie úmrtných listov odporcov P. M., B. B., J. L. a F. D.

V súvislosti so zmenami rozvrhov práce okresného súdu prejednávali a rozhodovali v napadnutej veci dosiaľ štyri zákonné sudkyne, pričom sudkyňa JUDr. D. C. 12. septembra 2002 písomne upozornila predsedu okresného súdu, že vzhľadom na vysoký nápad vecí v agende „C“ nie je možné vybavovať veci priebežne a bez zbytočných priesťahov.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov,

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Z právneho hľadania nejde o zložitú vec, avšak v súvislosti s nutnosťou presnej špecifikácie parciel, ktoré majú byť vyporiadané, a najmä s ohľadom na veľký počet účastníkov konania na strane odporcov (z ktorých niektorí v priebehu konania zomreli), treba pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti. Týmto konštatovaním však podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť rozsiahle obdobia nečinnosti, neefektívnosť a nesústredenosť v postupe okresného súdu vyhodnotenú na inom mieste tohto nálezu.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Z analýzy zapožičaného súvisiaceho súdneho spisu vyplýva záver, že v určitej miere sa aj sťažovateľka podieľala na spomalení priebehu konania v súvislosti s tým, že v období po 17. februári 1998 neposkytla okresnému súdu potrebnú súčinnosť, keď nereagovala na jeho výzvy, aby bol upravený okruh účastníkov konania na strane odporcov vzhľadom na úmrtie odporkyne A. M. Túto skutočnosť ústavný súd zohľadnil v súvislosti s rozhodovaním o priznaní finančného zadosťučinenia.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prietáhov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd poukazuje na to, že predmetom posúdenia je spor, ktorý začal 22. októbra 1990, avšak vzhľadom na skutočnosť, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo, alebo nedošlo k zbytočným prietáhom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februára 1993. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že aj keď nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo, alebo nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (napr. IV. ÚS 277/04).

Ústavný súd zistil v priebehu napadnutého konania tieto obdobia nečinnosti okresného súdu:

- od 21. apríla 1992 (okresný súd urgoval predloženie výpisu z príslušnej pozemnoknižnej vložky) do 6. júna 1994 (okresný súd nariadil termín pojednávania), t. j. viac ako 25 mesiacov,

- od 27. júna 1996 (okresný súd zisťoval pobyt účastníkov konania) do 21. apríla 1997 (okresný súd predvolal odporkyňu v I. rade na výsluch), t. j. takmer 10 mesiacov,

- od 17. februára 1998 (okresný súd požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľky o informáciu v súvislosti s dedičským konaním) do 13. novembra 2001 (okresný súd vyzval sťažovateľku, aby upravila okruh účastníkov konania), t. j. 3 roky a takmer 9 mesiacov,

- od 11. februára 2002 (okresný súd vyzval sťažovateľku, aby upravila okruh účastníkov konania po nebohej odporkyňi) do 6. apríla 2003 (pokyn zákonnej sudkyne kancelárii na pripojenie 2 súvisiacich dedičských spisov), t. j. viac ako 13 mesiacov,

- od 7. apríla 2003 (obdobie nasledujúce po pokyne zákonnej sudkyne kancelárii na pripojenie dvoch súvisiacich dedičských spisov) do 28. februára 2005 (pokyn zákonnej sudkyne dedičskej kancelárii na zistenie a oznámenie spisovej značky súvisiaceho konania), t. j. takmer dva roky, a od uvedeného dátumu do 8. augusta 2006 (výzva okresného súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky), t. j. viac ako 17 mesiacov,

- od 27. marca 2007 (okresný súd požiadal Okresný súd R., Česká republika, o zaslanie kópie dedičského rozhodnutia) do 6. mája 2008 (okresný súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby odstránila nedostatky návrhu), t. j. viac ako 13 mesiacov.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že v doterajšom priebehu vyhodnocovaného konania došlo k opakovaným obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu.

Okrem zistenej opakovanej nečinnosti bol postup okresného súdu v napadnutom konaní aj neefektívny a nesústredený. V doterajšom priebehu konania zomrelo šesť účastníkov konania na strane odporcov, v súvislosti s čím bolo konanie zaťažené ustálením okruhu právnych nástupcov po zomrelých odporcoch, čo v konečnom dôsledku v podstatnej miere prispelo k spomaleniu a predĺženiu napadnutého konania.

V okolnostiach daného prípadu je taktiež potrebné konštatovať, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní dostatočne razantne, pretože napriek hrozbám o zastavení konania obsiahnutých v jeho opakovaných výzvach sťažovateľke na úpravu okruhu odporcov konanie nezastavil, neprerušil a ani nevyužil poriadkové opatrenia v súlade s § 53 OSP.

Podľa § 107 ods. 3 OSP konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel. V konaní pokračuje s dedičmi účastníkov, len čo skončí konanie o dedičstve, pokiaľ povaha veci nepripúšťa, aby sa s týmito dedičmi nepokračovalo skôr.

V danom prípade okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní dostatočne razantne, pretože napriek hrozbám o zastavení konania obsiahnutých v opakovaných výzvach sťažovateľke na úpravu okruhu odporcov, okresný súd konanie nezastavil, neprerušil a ani nevyužil poriadkové opatrenia v súlade s § 53 OSP.

Ústavný súd nemohol akceptovať obranu okresného súdu uvedenú vo vyjadrení k sťažnosti z 19. augusta 2008, že „v konaní došlo k určitému zdržaniu, ktoré bolo

spôsobené predovšetkým zmenami v osobách konajúcich sudcov“. V tejto súvislosti ústavný súd už vyslovil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07, IV. ÚS 127/08).

Napokon ústavný súd hodnotiac postup okresného súdu, tak ako už vyslovil vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napr. IV. ÚS 173/05), konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby súdne konanie o uplatnenom nároku sťažovateľky nebolo právoplatne skončené ani po takmer osemnástich rokoch od jeho začatia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 973/1990 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 500 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, v ktorej v tejto súvislosti okrem iného uviedla:

„Vzhľadom k tomu, že súd právoplatne nerozhodol počas obdobia 18 rokov a predmet sporu je pre mňa - sťažovateľku vzhľadom na ochranu môjho vlastníckeho práva a trvalého zasahovania doňho neumožnením zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva súdnou cestou už 18 rokov, veľmi podstatný, ako aj vzhľadom na dlhodobú (v súčasnosti už 13 ročnú!) nečinnosť Okresného súdu v Žiline a tiež vzhľadom na môj vysoký vek (78 r.) žiadam mi priznať podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia mojich práv primerané finančné zadost'učinenie v nasledovnej výške 500 000 Sk.“

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 973/1990 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 150 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. M. P. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 3 176 Sk, t. j. spolu 6 352 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 190 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 6 732 Sk. Keďže advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 8 011,08 Sk.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2008